

**ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА
ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У
ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

Формування ринкових відносин в Україні потребує ефективного управління процесами реформування національної економіки з боку органів державної влади. У великій мірі це стосується і галузі охорони здоров'я, оскільки ринкові перетворення торкаються і її.

Однією із основних функцій управління за формуванням та використанням фінансових ресурсів охорони здоров'я є контроль, спрямований на виявлення помилок, зловживань в управлінні фінансовими ресурсами, порушень бюджетного, фінансового та господарського законодавства, недоліків в організації системи управління фінансово-господарською діяльністю бюджетних установ охорони здоров'я.

Проблеми вдосконалення фінансового контролю за формуванням та використанням фінансових ресурсів галузі охорони здоров'я широко обговорюються серед працівників фінансової системи, депутатського корпусу, в наукових колах. Ці питання досліджуються у працях таких вчених, як Юрій С.І., Андрущенко В.Л., Базилевич В.Д., Василик О.Д., Фліссак Я.А., Бречко О.В., Каленський М.М., Бурцев В.О., Чайка В.М., Стефанюк І. та інші.

Фінансовий контроль повинен здійснюватися відповідно до вимог частини другої статті 19 Конституції України, якою передбачено: "Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачений Конституцією і законами України".

Фінансовий контроль – це комплекс заходів, що вживаються законодавчими і виконавчими органами влади всіх рівнів, а також спеціально створених установ, для забезпечення законності та ефективності формування, володіння та використання фінансових ресурсів з метою захисту фінансових інтересів держави, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та громадян, а також успішного досягнення поставлених цілей у сфері фінансів [6:385].

Найбільше функцій щодо здійснення державного фінансового контролю у галузі охорони здоров'я покладено на контрольно-ревізійні органи, діяльність яких регламентується Законом України "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні".

Варто зазначити, що робота органів Державної контрольно-ревізійної служби в галузі охорони здоров'я, в основному, зосереджується на контролі за цільовим і ефективним використанням бюджетних коштів та їх збереженням, максимальним відшкодуванням збитків винними особами, мобілізацією до бюджету платежів та інших надходжень, що були приховані в обліку та звітності. Але при перевірці стану фінансування охорони здоров'я необхідно встановити і повноту забезпечення бюджетними асигнуваннями науково обґрунтованих потреб установ. Основами законодавства України про охорону здоров'я визначено, що державна політика в цій галузі забезпечується бюджетними асигнуваннями в розмірі, що відповідає її науково обґрунтованим потребам, але не менше 10% національного доходу.

Фінансовий контроль закладів охорони здоров'я повинен здійснюватися за принципами [3,4,5,6]:

- принцип законності, об'єктивності, поєднання державних, регіональних і локальних інтересів;
- принцип розподілу контрольних повноважень, який передбачає розмежування функцій ініціювання та виконання фінансового контролю між суб'єктами;
- принцип повноти охоплення об'єктів контролем;
- принцип достовірності фактичної інформації;
- принцип збалансованості контрольних дій, який передбачає узгодженість їхньої внутрішньої та зовнішньої спрямованості й забезпечує рівновагу фінансового контролю;
- принцип превентивності контрольних дій (попереджувальний характер), завдяки якому досягається завчасне здійснення контролю з метою запобігання виникненню суттєвих відхилень фактичного здійснення фінансового процесу від встановлених норм;
- принцип ефективності, що передбачає пристосованість системи контролю до фінансової діяльності господарюючих суб'єктів і залежить від повноти виконання контролюючими суб'єктами таких основних вимог:
 - контроль має здійснюватись безперервно, регулярно і систематично;
 - бути оперативним, дієвим, гласним і різнобічним;

Серія: Економіка

- мати загальний характер, кожен керівник повинен вважати контроль невід'ємною частиною своїх посадових обов'язків та здійснювати його;
- форми і методи контролю повинні мати різнобічний характер.
- принцип відповідальності контролюючих суб'єктів за ефективність функціонування системи фінансового контролю.

З метою впорядкування процесу формування та використання фінансових ресурсів охорони здоров'я необхідно удосконалити державний фінансовий контроль на рівні держави та відповідних регіонів. Значну увагу варто приділяти розвитку та ефективному функціонуванню внутрішнього фінансового контролю, який проявляється через діяльність спеціально створених комісій з працівників установ охорони здоров'я.

Необхідність таких дій в першу чергу викликана тим, що чинний нині інститут фінансового контролю не може повною мірою запобігти розбазарюванню бюджетних коштів, зловживанням та маніпуляціям із фінансовими і матеріальними ресурсами держави та окремих регіонів, а, отже, сприяти ефективному проведенню соціальної політики України в галузі охорони здоров'я.

Ефективність фінансового контролю за економним і цільовим витрачанням фінансових ресурсів охорони здоров'я, станом збереження державного майна залежить від комплексності його здійснення, своєчасності й повноти реалізації заходів для відшкодування завданих збитків, усунення причин, що призвели до фінансових втрат. Більшість із цих функцій покладено на Державну контрольно-ревізійну службу.

Однак, у своїй діяльності органи Державної контрольно-ревізійної служби стикаються з проблемами щодо ефективної організації фінансового контролю. Найважливіші з них:

- дублювання контрольно-ревізійних дій між органами, на які покладено здійснення контрольних функцій в галузі охорони здоров'я;
- відсутність системності контролю, тобто відповідності попереднього, поточного і наступного контролю;
- відсутність єдиної інформаційної системи контролю (доступ до баз даних різних контролюючих органів);
- неуккомплектованість ревізійного апарату, неналежне матеріальне стимулювання працівників Державної контрольно-ревізійної служби, що призводить до надмірного перевантаження контролерів-ревізорів, підвищення плінності кадрів.
- Для підвищення ефективності фінансового контролю за формуванням та використанням фінансових ресурсів охорони здоров'я необхідно:
 - прийняти Закон України "Про фінансовий контроль в Україні";
 - встановити системний обмін інформацією між контролюючими органами;
 - комп'ютеризувати систему фінансового контролю в Україні з доступом до локальних і глобальних мереж передачі інформації;
 - запровадити автоматизацію проведення ревізій та перевірок за допомогою персональних ЕОМ;
 - забезпечити проведення аналізу ефективності використання фінансових ресурсів охорони здоров'я, виявити порушення та фактори, що їх спричиняють;
 - розвивати внутрішній фінансовий контроль, який проявляється через діяльність спеціально створених комісій з представників установ охорони здоров'я.

Перспективи удосконалення фінансового контролю залежать від його якості на всіх етапах проведення і своєчасності адекватного реагування фінансових органів, установ охорони здоров'я та органів влади на результати подальшого контролю, тобто на виявлені факти нецільового і не-ефективного використання бюджетних коштів шляхом ужиття заходів для відшкодування незаконних витрат, регулювання обсягів фінансування і приведення у відповідність із нормативно-правовими актами, що регулюють бюджетний процес.

Орієнтири основних напрямів удосконалення фінансового контролю за формуванням та використанням фінансових ресурсів охорони здоров'я визначені «Основними завданнями державної контрольно-ревізійної служби в Україні на 2000-2004 роки», нормативним документом, затвердженим Міністерством фінансів України від 31.05.2000 №18.

Оскільки в Україні нормативно-правове поле фінансового контролю досі не врегульоване, великі надії покладаються саме на Закон України "Про фінансовий контроль в Україні", проект якого чітко розмежовує функції органів та суб'єктів фінансового контролю, сприяє утворенню його цілісної системи.

Ухвалення зазначеного законопроекту стало б важливим кроком у зміцненні основ правової держави, державної влади, місцевого самоврядування і стабільності фінансової системи, становленню ефективної системи державного контролю, раціональному проведенню

Серія: Економіка

соціальної політики, зокрема, у галузі охорони здоров'я та зростанню ролі держави в регулюванні соціально-економічного розвитку країни.

Література

1. Конституція України. Затверджена Верховною Радою України 28.06.1996 р. №254/96 ВР //Відомості ВРУ.-1996.-№30. 2. Указ Президента України від 27.08.2000 р. №1031/2000 "Про заходи щодо підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи"// Фінансовий контроль.-2001.-№1. 3. Бречко О.В. Удосконалення контролю в системі управління фінансовими ресурсами регіону //Фінанси України.-2002.-№3. 4. Каленський М.М. Удосконалення фінансового контролю за витрачанням бюджетних коштів //Фінанси України.-2001.-№5. 6. Чайка В.М. Підвищення результативності державного фінансового контролю //Фінанси України.-2001.-№5. 7. Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Казначейська система: Підручник.-Тернопіль: Карт-бланш, 2002.

Анотація

У статті розглянуто основні проблеми організації фінансового контролю в галузі охорони здоров'я та запропоновано шляхи підвищення його ефективності.

Annotation

The article deals with the main problems of financial and economic control organization in the sphere of health protection. It is suggested methods of raising its efficiency.

УДК 339.9